

Kunnskapsdepartementet
Postboks 8119 Dep
0032 Oslo

Oslo, 25. april 2008

Høringsuttalelse vedrørende NOU 2008:3 Sett under ett

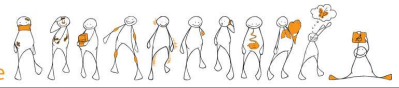
Vi viser til brev datert 28.01.2008 dere ber om vårt syn på de svar og løsninger Stjernøutvalget drøfter i NOU 2008:3 *Sett under ett*.

Unge funksjonshemmede vil først og fremst berømme Stjernøutvalget for at de har tatt inn viktige problemstillinger rundt situasjonen for funksjonshemmede studenter som et eget kapittel.

Unge funksjonshemmedes merknader i NOU 2008:3 *Sett under ett* knyttes til utelukkende til kapittel 19 *Situasjonen for funksjonshemmede studenter*.

Våre hovedanmerkninger:

- Kunnskapsdepartementet må vurderer om rutinene for studentopptak etter spesiell vurdering bør utredes for å se om det er forbedringspotensial å finne
- Kunnskapsdepartementet bør gi en fortolkning av § 4-3 i Universitetsloven
- Kunnskapsdepartementet må sende ut et Rundskriv som påpeker utdanningsinstitusjonens plikt til å ha handlingsplaner, samt innholdet i handlingsplanene
- Begrepet ”primærbrukere” erstattes med et bredere brukerbegrep i vedtektene til Norsk lyd- og blindeskriftsbibliotek (NLB)
- Lesehemmede studenter må også få produksjonsrett på faglitteratur i NLB– ikke bare lånerett.
- Norsk Dysleksiforbund bør gis en plass i styret i NLB
- NLB legges under Kunnskapsdepartementet.

Søknadsprosessen

Som Stjernøutvalget påpeker, så er det etablert ordninger for søkere som har behov for å vite om de får studieplass før det ordinære opptaket, samt for dem som har behov for spesiell vurdering.

Unge funksjonshemmede ønsker i den sammenheng å fremheve at en utredning av praksis rundt studentopptak etter spesiell vurdering er nødvendig for å sikre at ordningen fungerer slik den er tenkt. Studentopptak etter spesiell vurdering er et virkemiddel for å likestille blant annet funksjonshemmede med andre i konkurransen om opptak til studier. Ordningen skal gi søkere som ikke passer inn i ordinært opptakssystem mulighet til å få studieplass etter en individuell skjønsmessig vurdering av søkerens reelle kvalifikasjoner.

I tillegg synes Unge funksjonshemmede at det er uheldig at vurderingene skal gjøres av hver enkelt institusjon, og ikke av en saksbehandlende institusjon, slik det er i det ordinære opptaket. Dette bør koordineres på samme måte.

Unge funksjonshemmede anbefaler:

- Kunnskapsdepartementet vurderer om at rutine for studentopptak etter spesiell vurdering bør utredes for å se om det er forbedringspotensial å finne.

Lov om universiteter og høyskoler

Selv om lov om universiteter og høyskoler i stor grad overlater ansvaret for ivaretagelsen av studenter med funksjonsnedsettelse til den enkelte institusjon, så er Unge funksjonshemmede enige i utvalgets forslag om at Kunnskapsdepartementet bør gi en fortolkning av Universitetsloven § 4-3 når institusjonene skal utforme det fysiske arbeidsmiljøet ”så langt det er mulig og rimelig” etter prinsipper om universell utforming.

Slik Unge funksjonshemmede ser det, så er plikten til tilrettelegging sterk i denne formuleringen og er enige i utvalgets forslag om at Kunnskapsdepartementet bør gi en fortolkning av hva som menes i § 4-3. Unge funksjonshemmede ønsker også å presisere at paragrafen også må gjelde det pedagogiske og praktiske undervisningsopplegget.

Unge funksjonshemmede anbefaler:

- Kunnskapsdepartementet bør gi en fortolkning av hva som menes i § 4-3

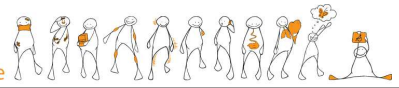
Handlingsplan for funksjonshemmede

Handlingsplaner er et viktig verktøy for å sikre et godt læringsmiljø for funksjonshemmede studenter. Alle utdanningsinstitusjoner er pålagt å ha handlingsplaner, men det stilles ikke noe krav til det konkrete innholdet.

Unge funksjonshemmede mener Kunnskapsdepartementet derfor må sende ut et Rundskriv som påpeker og understreker utdanningsinstitusjonenes ansvar i forhold til handlingsplaner og hvordan dette skal brukes, gjennomføres og forankres

Unge funksjonshemmede anbefaler:

- Kunnskapsdepartementet sender ut et Rundskriv som påpeker utdanningsinstitusjonens plikt til å ha handlingsplaner, samt innholdet i handlingsplanene.

Nasjonal pådriver

Unge funksjonshemmede anser den nasjonale pådriverenheten som svært viktig, særlig fordi overføringsverdien til andre institusjoner er stor. Det er et stort og viktig arbeid som er lagt ned siden oppstarten i 2003. Per i dag, så har pådriverenheten kun ett fast årsverk. Dette gjør at pådriveenheten blir svært sårbar når all kunnskap samles i et marginalt miljø.

Unge funksjonshemmede mener at arbeidet som utføres her er så viktig at enheten bør ha minst to stabile årsverk. Dette vil øke den nasjonale pådriverenhetens kunnskap og kompetanse, flere ideer og prosjekter kan iverksettes og gjennomføres, samt minske sårbarheten miljøet har i dag.

Brukerforum for funksjonshemmede i høyere utdanning

Brukerforumet ble etablert i 2000 og beskrives i mandatet som et rådgivende organ for Kunnskapsdepartementet, som skal bidra til å belyse saker som gjelder personer med nedsatt funksjonsevne i høyere utdanning.

Unge funksjonshemmede ser det som viktig at dette forumet videreføres og påpeker at det er viktig brukerforumets intensjon og mandat fortsatt står fast, slik at arbeidet som nedlegges her faktisk kan bli en del av grunnlaget for beslutninger – både i departement og i universitets- og høgskolesektoren for øvrig.

Norsk lyd- og blindeskriftsbibliotek

Studielitteratur er avgjørende for at en student skal kunne tilegne seg kunnskap avlegge eksamen. For blinde og svaksynte, samt andre lesehemmede, er det avgjørende å kunne få studielitteratur de kan benytte seg av og det er avgjørende at denne litteraturen kommer til rett tid.

I dag er det slik at blinde og svaksynte har rett til å få produsert studielitteratur som Norsk lyd- og blindeskriftsbibliotek ikke har fra før. Lesehemmede, derimot, har kun lånerett til alt som produseres. Denne låneretten innskrenkes også i NLBs vedtekter, der det presiseres at låneretten ikke skal gå over primærbrukerne (blinde og svaksynte). Dette betyr at studenter med dysleksi, fysisk funksjonshemming eller annen form for lesehemming diskrimineres.

Unge funksjonshemmede ser på dette som svært uheldig. Lesehemmede – uansett årsak – skal ikke rangeres, og begrepet ”primærbrukere” bør lukes ut og erstattet med et bredere brukerbegrep.

For å sikre at andre lesehemmede får innflytelse i Norsk lyd- og blindeskriftsbibliotek kan det være et steg i riktig retning å vedtektsfeste at også Norges Dysleksiforbund skal være representert i styret, på lik linje med Norges Blindeforbund (Vestlandske blindeforbund).

Unge funksjonshemmedes innvendinger bør ikke være ukjent, da utredningsrapporten for Norsk Lyd- og blindeskriftbibliotek kom i 2003, så ble det påpekt nettopp dette.

Unge funksjonshemmede er også kritisk til at Norsk lyd- og blindeskriftbibliotek er finansiert under budsjettet til Kultur- og kirkedepartementet. Vi er av den bestemte oppfattelse av at

Adresse

Sandakerveien 99
Postboks 4568, Nydalen
0404 Oslo

Telefon

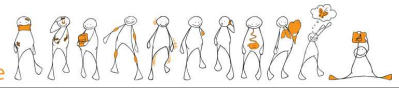
+ 47 22 79 94 25

e-post

post@ungefunksjonshemmede.no

URL:

www.ungefunksjonshemmede.no
www.jobbressurs.no

lesehemmede skal kunne henvende seg til det departementet og den stortingskomitéen som til daglig steller med problemstillinger vedrørende utdanning og faglitteratur.

Unge funksjonshemmede anbefaler:

- Begrepet "primærbrukere" erstattes med et bredere brukerbegrep.
- Lesehemmede studenter må også få produksjonsrett på faglitteratur – ikke bare lånerett.
- Norsk Dysleksiforbund bør gis en plass i styret
- NLB legges under Kunnskapsdepartementet.

Studiefinansiering

Studenter med funksjonshemning har en naturlig plass i høyere utdanning, noe universitets- og høyskoleloven ivaretar gjennom å sikre at gruppen har gode studievilkår og omfattes av den vanlige studiefinansieringsordningen gjennom Lånekassen.

Dessverre medfører ordningen i Lånekassens større gjeldsbyrde for studenter som av ulike grunner ikke gjennomfører på normert tid. Årsaker til dette kan være forsinkelser på grunn av funksjonshemning eller på grunn av dårlig tilrettelegging ved universitet/høgskole. Resultatet er at studenten sitter igjen med et høyere lån ved endt studium på grunn av funksjonshemningen. Det er også slik at om du som funksjonshemmet student ved studiestart vet at du ikke kan gjennomføre full studiebelastning på grunn av funksjonshemningen din, så behandles du som deltidsstudent og får redusert støtte beregnet ut fra studiebelastningen.

En del studenter med funksjonshemning studerer i ett attføringsopplegg. Et slikt opplegg har både fordeler og noen åpenbare ulemper. Ulempene er at et strengt regelverk i utgangspunktet ikke åpner for å komme inn under ordningen før etter fylte 26 år, og at ordningen setter klare begrensninger for hva man kan studere, og hvor lenge. Studier som en del av attføring gis dessuten bare unntaksvis, og er i hovedsak et virkemiddel for å omskolere voksne mennesker.

Unge funksjonshemmede mener at det er på høy tid at Kunnskapsdepartementet, sammen med Arbeids- og inkluderingsdepartementet, tar en skikkelig gjennomgang av disse regelverkene under ett. Dette må skje i en arbeidsgruppe, bestående av representanter fra begge departementer, NAV, Lånekassen og funksjonshemmedes organisasjoner.

Utvalgets forslag

Unge funksjonshemmede støtter utvalgets forslag, med de presiseringer og utdypinger vi har gjort under kapitlene ovenfor.

Med vennlig hilsen

Unge funksjonshemmede

Mads Andreassen /s/
Styreleder

Ove Helset
Daglig leder